

جامعه

«همدلی» از تفاوت قانون کودک‌همسری در ایران و کشورهای منطقه گزارش می‌دهد

عقب ماندیم

مهتاب تابنده(مهر)

مطبوعاتی که رسانه‌های عربستان آن را منتشر کردند، تاکید کرده در سایه گسترش پدیده ازدواج زود هنگام دختران و درخواست‌های صورت گرفته برای منع گسترش این پدیده، مقرر شد ازدواج افراد زیر ۱۵ سال به طور کلی ممنوع و ازدواج افراد زیر ۱۸ سال چه پسر و چه دختر به شکل موردی در دادگاه مطرح و با حکم دادگاه این امر انجام شود.

این خبر در حالی منتشر شد که طبق قوانین ایران، ازدواج کودکان دختر زیر ۱۳ سال با رضایت قیسم و پس از تایید دادگاه امکان‌پذیر است و تلاش‌های برخی از نمایندگان مجلس به ویژه اعضای فراکسیون زنان مجلس برای افزایش سن ازدواج به نتیجه نرسید. طرح کودک‌همسری که ازدواج دختران زیر ۱۳ سال را مطلقاً ممنوع می‌کرد، در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس رد شد و حتی حامیان آن نیز مورد فشار قرار گرفتند. مخالفت با طرح و فشار بر موافقان طرح

آن چنان زیاد بود که برخی از نمایندگان موافق طرح به رسانه‌ها گفته بودند: حمله ها به طرح کودک همسری بی سابقه است و خود ما هم آماج حملات گسترده به خاطر حمایت از این طرح قرار گرفته ایم.

ازدواج کودکان یک پدیده اجتماعی آسیب‌زا برای کودک‌همسران و جامعه به طور کلی است. صرف نظر از مشکلات اجتماعی این پدیده که برخی آن را ریشه آسیب‌های متعدد اجتماعی می‌دانند، اثرات منفی بارداری در سن کم، مشکل دیگری است که مخالفان به آن اشاره می‌کنند و می‌گویند: نوزوسان کوچک که با جای به آغوش کشیدن عروسک‌هایشان باید به وظایف زناشویی سن ازدواج به نتیجه نرسید. طرح کودک‌همسری که ازدواج دختران زیر ۱۳ سال را مطلقاً ممنوع می‌کرد، در کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس رد شد و حتی حامیان آن نیز مورد فشار قرار گرفتند. مخالفت با طرح و فشار بر موافقان طرح

همدلی **ا** گروه اجتماعی؛ در حالی که در ایران ماده‌ها و تبصره‌ها با حمایت مردان قانونگذار در مجلس، تور سفید را بر سر کودکان می‌اندازند و اجازه عروس شدن به آنان می‌دهند و این گونه آنان را در سن کودکی به دنیای بزرگسالی پرتاب می‌کنند، در همسایگی ما و در همین بیخ گوشمان، کشورهای که تا دیروز در نقض حقوق زنان در دنیا سرآمد بودند، اصلاحاتی را یک شبه انجام دادند که تصور می‌شدد سال‌های سال با تصویب آن قانون فاصله دارند.

به یاد داریم تا همین یک سال پیش عربستان در دنیا به‌عنوان کشوری که بیشترین محدودیت‌ها را نسبت به زنان اعمال می‌کرد، شناخته می‌شد. اما از یک سال پیش و با اصلاحاتی که «محمد بن سلمان» ولیعهد آن کشور انجام داد روز به روز درهای بیشتری بر روی زنان عربستان باز شد. از اجازه ورود زنان به ورزشگاه گرفته، تا همین قانونی که دو روز پیش در مجلس شورای عربستان تایید شد، نمونه روشنی از این اصلاحات است. اگر چه برخی اصلاحات عربستان را در زمینه حقوق زنان اصلاحات نمایشی می‌دانند که محصول جامعه عربستان نیست، اما برخی دیگر معتقدند حتی اگر اصلاحات این حوزه را نمایشی و زست سیاسی بدون پشتوانه اجتماعی بدانیم، تصویب این گونه قوانین در کشوری که تا دیروز کوچکترین حقوقی برای زنان خود قائل نبود، اتفاقی تاریخی و تاثیرگذار در سرنوشت زنان و دختران این جامعه و حتی زندگی نسل‌های آینده این کشور است.

در حالی که طرح کودک همسری که برای «جلوگیری از ازدواج کودکان» توسط فراکسیون زنان مجلس پیشنهاد شده بود، با حمله برخی از نمایندگان ناکام ماند و نتوانست جامه قانون بر تن کند، مجلس شورای عربستان ضوابط جدیدی برای ثبت ازدواج تصویب کرد که بر اساس آن ازدواج دختران و پسران زیر ۱۵ سال را به طور کلی ممنوع و ازدواج زیر ۱۸ سال منوط به کسب اجازه از دادگاه می‌شود.

رئیس مجلس شورای عربستان در بیانیه‌ای

محیط زیست

معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست توضیحاتی را در خصوص بررسی‌ها درباره منشأ بوی نامطبوع در تهران ارائه کرد. مسعود تجریشی (معاون محیط طبیعی سازمان حفاظت محیط زیست) درباره منشأ بوی نامطبوع در تهران که هفته گذشته در مناطقی از تهران احساس شده بود، گفت: هفته پیش روز چهارشنبه بوی نامطبوعی در مناطق مرکزی و جنوبی تهران استشمام شده بود و تا روز پنج‌شنبه در مناطق حکیمیه و تهرانبارس نیز این بو حس شده است.

وی ادامه داد: تمامی موضوعاتی که ممکن بود منشأ این بوی نامطبوع باشند، توسط کمیته اضطراری که در این خصوص تشکیل شده بود، بررسی شده و هیچ اتفاق خاصی که بتواند منشا این بوی نامطبوع باشد، گزارش نشد.

سلامت

در آستانه روز پرستار خبر آمد

«اضافه‌کار پرستاران» و ماجرای جذب ۱۹۰۰۰ نیروی جدید در دستور کار

حوزه پرستاری نیاز دارند، گفت: البته از آنجایی که بخش عمده‌ای از خدمات بخش بستری از سوی وزارت بهداشت ارائه می‌شود، اگر بتوانیم این تعداد را جذب و ساماندهی کنیم، ظرفیت تعداد نیروی پرستارمان افزایش می‌یابد.البته باید مقدرات کشور را هم در نظر بگیریم و نمی‌توان بدون توجه به مقدرات تصمیم گیری کرد. بر این اساس ۱۹۰۰۰ نیرویی هم که اعلام شد و قرار است طی سال ۹۹ و ۱۰۰۰ به ظرفیت نیروهای پرستاری کشور اضافه شود نیز در راستای همین مذاکرات بوده‌است.

نجاتیان با بیان اینکه طبق آمارها از سال ۱۳۹۳ تا ابتدای سال ۱۳۹۷ حدود ۲۸۰۰۰ پرستار جذب کرده‌ایم اما دیواریم این روند تا سال ۱۴۰۰ ادامه یابد، افزود: در حال حاضر تعداد پرستاران کشور که در سیستم وزارت بهداشت ارائه خدمت می‌کنند، حدود ۹۰ هزار نفر است. بر این اساس شاخص تعداد پرستاران نسبت به تعداد تخت نیز یک است؛ یعنی به ازای هر تخت بیمارستانی در شبانه‌روز یک پرستار داریم. وی با بیان اینکه البته استانداردی که در این حوزه برای بهبود شرایط کشور تعیین شده و باید به آن برسیم ۱۸ پرستار به ازای هر تخت است، افزود: بر اساس این استاندارد، میزان کمبود نیروی پرستار در کشور، حدود ۷۰ تا ۸۰ هزار نفر است. در عین حال در حال حاضر کل کادر پرستاری وزارت بهداشت در کشور نیز ۱۲۵ هزار نفر است و شاخص آن هم ۱.۵ به ازای هر تخت است که باید به استاندارد ۲.۵ به ازای هر تخت برسیم.

نجاتیان به برنامه‌های وزارت بهداشت برای جذب ۱۹۰۰۰ نیروی پرستاری جدید در کشور اشاره و اظهار کرد: در دوره وزارت آقای دکتر هاشمی مذاکراتی با مجلس شورای اسلامی و سازمان مدیریت انجم و توافق بر این شد که طی یک دوره شش‌لی هفته ساله بتوانیم سالی ۱۰ هزار پرستار به تعداد کادر پرستاری کشور اضافه کنیم و در این صورت مشکلاتمان در زمینه کمبود پرستار حل خواهد شد و به عددی منطقی می‌رسیم

وی با بیان اینکه قطعاً بخش خصوصی، تامین اجتماعی، نیروهای مسلح و… هم به این افزایش نیرو در

محیط زیست

معاون محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست خاطر نشان کرد: در روز پنجشنبه نیز گروهی برای بررسی بیشتر به مناطقی که این بو آنجا احساس شده بود، اعزام شده و بررسی‌های بیشتر و پایش‌ها انجام شد. از آنجایی که بلافاصله در روز بعد از این اتفاق با بارش باران مواجه بودیم پیگیری‌های این گروه به نتیجه نرسیده بود. همچنین این گروه نیز در مناطقی که مدعی شده بودند، منشأ بو بوده مانند ساختمان پلاسکو اعزام شده و بررسی‌هایی در این خصوص انجام دادند، بررسی‌ها نشان می‌داد که میزان گاز hys در این مکان بالا بوده است، اما در دیگر مناطق همه چیز به صورت

عادی بدون هیچ مشکل خاصی وجود نداشت.

تجریشی با اشاره به گزارش‌هایی در خصوص انتشار بوی نامطبوع در دیگر شهرها تصریح کرد: بر اساس گزارش‌های ارسالی مشخص شده بود که شبیه این بوی نامطبوع تقریباً همزمان با تهران در شهرستان خرم دره و ابریز نیز احساس شده است. گروه‌هایی برای بررسی منشأ این بود به این مناطق اعزام شده و مشخص شد بوی نامطبوع در آنجائشی از ماده شیمیایی مرکانتت بوده است که نوعی ماده شیمیایی است و به گاز شهری اضافه می‌شود.

وی با بیان اینکه مشابه این اتفاق نیز چند سال پیش در اصفهان

عزو فراکسیون زنان در مجلس شورای اسلامی، مقایسه ایران و عربستان در زمینه کودک همسری را قیاسی مناسب نمی‌داند، چرا که هر کشور قوانین و مناسبات خاص خودش را دارد. «طیبه سیاوشی» با بیان این که در موضوع کودک همسری در کمیسیون قضایی مجلس اتفاق نظر وجود ندارد به همدلی گفت: بسیاری از مخالفان طرح کودک همسری دلایل شرعی را علت مخالفت خود بیان می‌کنند، در صورتی که در مورد ازدواج کودکان اجماع شرعی نیز وجود ندارد و برخی از علما ملاک ازدواج را یک سن مشخص مثلاً ۹ سالگی نمی‌دانند، بلکه در این زمینه به بلوغ عقلی تاکید دارند.

سیاوشی با بیان این که موضوع کودک همسری در مجلس از مباحث شرعی فراتر رفته و به سمت دیگری سوق داده شده، افزود: متأسفانه این طرح هم مثل بقیه موارد و طرح‌هایی از این دست، سیاسی شده است، در حالی که ما واقعاً به عنوان یک امر اجتماعی و فرهنگی این را دنبال می‌کنیم و دنبال حل یک معضل اجتماعی هستیم. اما متأسفانه تا زمانی که ما مسائل حوزه‌های مختلف را از دریچه سیاست نگاه کنیم نخواهیم توانست طرح‌هایی اصلاحی چون کودک همسری را جلو ببریم.

این نماینده مجلس در ادامه تصریح کرد: بعد از رد طرح کودک همسری در کمیسیون قضایی مجلس، فراکسیون زنان مجلس از «الهیار ملکشاهی»، رئیس کمیسیون قضایی خواسته است که رد این طرح را به صحن علنی مجلس بفرستد. اگر این اتفاق شکل بگیرد، موافقان این طرح فرصتی خواهند یافت که از طرح دفاع کنند، بلکه بتوانند آن را به سرتیاجم مثبتی برسند. طیبه سیاوشی در پاسخ به این سؤال که چقدر امیدوار است که این طرح جامعه قانون بر تن کند، گفت: همیشه باید امید داشت. ما نیز از تمام ظرفیت‌های خود بری تحقق بخشیدن به این خواسته استفاده خواهیم کرد، حتی اگر در این دوره مجلس نیز موفق به این مهم نشدیم، دوره‌های بعد قطعاً این اتفاق خواهد افتاد.

آخرین جزئیات از بررسی‌ها درباره منشأ بوی نامطبوع در تهران

رخ داده و منشأ آن بو نیز همین ماده شیمیایی مرکانتت بوده است، ادامه داد: پس از بررسی‌ها در آن دو شهر مشخص می‌شود پیمانکار دو برابر حد مجاز این ماده شیمیایی را به گاز تزریق کرده است. معاون محیط طبیعی سازمان محیط زیست با بیان اینکه گزارشی در خصوص انتشار دوباره بوی نامطبوع در تهران ندیده است، یادآور شد: تیم‌های بررسی ما هر آن چیزی را که در تهران امکان داشت، منشاء این بوی نامطبوع باشد را بررسی کردند، اما به هیچ مورد خاصی نرسیدند و تنها موردی که احتمال می‌دانند منشأ این بوی نامطبوع باشد همین تزریق بیش از حد مجاز ماده شیمیایی مرکانتت گاز شهری است.

وی خاطر نشان کرد: روز گذشته نیز گروهی برای پایش بوی نامطبوع در تهران تعیین شده است تا به طور مداوم پایش انجام شود.

آمورش

«بیمه تکمیلی کارآمد» خواسته معلمان و مزدبگیران ایرانی است

جالب اینجاست که نیروی کار و تشکل‌های آن هیچ نقشی در انتخاب بیمه‌گر تکمیلی یا قضاوت در مورد عملکرد آن ندارد؛ صندوق‌ها و وزارت‌خانه‌ها بدون مشارکت نیروی کار اقدام به عقد قرارداد با بیمه‌گرای تکمیلی می‌کنند و سپس به افراد تحت پوشش خود اطلاع می‌دهند که قرارداد با بیمه تکمیلی بسته شده؛ بفرمایید عضو شوید!

این رویه‌ی غیرمدرکراتیک و غیرشفاف، اعتراضات نیروی کار و ناخرندنی آنها از بابٔ بیمه تکمیلی را موجب می‌شود؛ این اتفاق است که در روزهای اخیر در ارتباط با بیمه تکمیلی فرهنگیان رخ داده است؛ فرهنگیان سراسر کشور پس از اطلاع‌هایی که بیمه مرکزی منتشر کرد و در آن «آتیه‌سازان»، بیمه‌گذار تکمیلی فرهنگیان را غیرقانونی اعلام کرد و بعد از اطلاعیهٔ وزارت آموزش و پرورش مبنی بر اینکه فرهنگیان باید تا ۲۰ دی ماه بین انصراف از بیمه تکمیلی یا تن دادن به قرارداد با بیمه آتیه‌سازان، یک گزینه را انتخاب کنند، یک کمیمن اعتراضی در فضای مجازی ترتیب دادند و شروع به جمع‌آوری امضا کردند و بیش از سسی هزار نفر از فرهنگیان سراسر کشور آن را امضا کرده‌اند. در همین رابطه جعفر ابراهیمی (فعال صنفی معلمان) در ارتباط با این کمیمن می‌گوید: هم سهم بیمه شده را افزایش داده‌اند و هم با بیمه‌گر قبلی که ناکارآمد و غیرقانونی‌ست، دوباره قرارداد بسته‌اند؛

قبلا بیمه تکمیلی فرهنگیان برای هر نفر، ۲۹ هزار تومان بود حالا دو طرح جدید در قرارداد وجود دارد؛ یکی برای هر نفر ۳۹ هزار تومان و دیگری نفری ۶۹ هزار تومان. این درحالیست که سطح پوشش قرارداد تکمیلی به هیچ وجه بهبود نیافته‌است.

این فعال صنفی معلمان ادامه می‌دهد: این سهم جدید بسیار گران است؛ مگر حقوق ما معلمان صد در صد افزایش داشته است که حالا سهم بیمه را اینگونه افزایش دادند؟!

ابراهیمی تاکید می‌کند: گرچه مطلوب ما فعالان صنفی معلمان، برخورداری از بیمه پابه‌ای رایگان و حذف بیمه تکمیلی است ولی مع‌الاسف امروز شاهد این ظلم هستیم؛ نه تنها بیمه تکمیلی حذف نشده و نمی‌شود، بلکه خدمات آن گران‌تر هم شده است! چ‌را ظلم؛ ابراهیمی در این رابطه می‌گوید: معملی که یک میلیون و پانصد هزار تومان حقوق می‌گیرد، اگر بخواهد اعضای خانوادهٔ ۴ نفره را بیمه کند چیزی معادل ۲۸۰ هزار تومان باید بپردازد که این مبلغ، حدود ۱۸ درصد حقوق ماهانه‌ی وی است و بدیهی‌ست که این، یک ظلم آشکار است.

یادداشت

ناگهان شهری که زنان در آن می‌زند

«روح‌اله نغعی روزنامه‌نگار

چند هفته پیش، در خیابان مشغول خواندن پیام یکی از دوستان بودم که یک موتوری گوش‌ما را از دستم کشید و رفت و به همین سادگی، بسیاری از کارها و اطلاعات من را با خود برد و مرا با خرج و دردمسرش تنها گذاشت گرچه دردرسهای مالی و کاری این سرفقت هنوز از سر من نگذشته، اما احساس شدید و تکنشی خسارت و عصبانیت اولیه که زمان تماشای دزد در حال دوردشن داشتم، جای خود را به احساس ماندگار تر و عمیق‌تری داده است که از همین حالا نگران دائمی‌بودن آن هستم؛ ناامنی.

از روزی که پیاده‌روی آرام و هندزفری به گوشم تبدیل به یک خسارت اساسی شد، ناخودآگاه به‌شدت متوجه فضای اطرافم هستم، گوش‌ی جایگزینی که موقتاً دست گرفته‌ام را دو دستی و نزدیک خودم می‌گیرم، سایه‌های اطرافم را می‌شمارم و اگر یکی از آن‌ها نزدیک شود، سمت دیگر خیابان را برای ادامه مسیر انتخاب می‌کنم، صدای نزدیک موتور، به‌خصوص اگر ناگهان گاز بدهد، از عمیق‌ترین افکار همین مرا بیرون می‌کشد، کمی که از شب بگذرد از عبور از مسیرهای بیش‌از‌حد شلوغ یا بیش‌از‌حد خلوت گریزانم و همین چندش‌ب پیش، وقتی در ساعتی نه‌چندان دیر، در خیابانی نه‌چندان فرعی و در سایه نه‌چندان تاریک چند درخت، کسی از جمعی سفتره ناگهان برای آدرس پرسیدن به سمت برگشت، ناخواسته دو قدمی به عقب برداشتم و آماده فرار شدم. همه اطرافیانم هم می‌گویند که بعد از چنان تجربه‌ای چنین احساسی، لااقل به طور موقت، عادی است.

این احساس که عملاً شهر و محله زندگی‌ام را ناگهان به جایی ناشناخته و آزردهنده تبدیل کرده است، من را یاد همه داستان‌ها و روایت‌هایی انداخت که از قلم زنان خوانده بودم یا از زنان اطرافم شنیده‌بودم و البته این تأکیدهمیشگی که این، فقط یکی از نمونه‌های مکرر اتفاقات این‌چنینی در زندگی روزمره آن‌ها بوده‌است. از زنای که حجاب رسمی را رعایت می‌کنند تا آن‌ها که پوشش متفاوتی دارند، نوجوان و جوان و پیر و کودک، شافل یا محصل یا ناهن‌دار، از روز یا شب، در خیابان شلوغ یا کوچه خلوت، تا دلنان بخواهد داستان هست، از متلک‌انداختن‌های در حال عبور گرفته تا توقف ناگهانی ماشین و اقدام به ربایش و سرقت و تجاوز، وسط یک روز عادی.

احساس کردم آنچه رخ داده، عینک تازه‌ای به چشم‌انم زده که از پشت آن، تازه درم شهری که چندسالی است در آن زندگی می‌کنم را می‌بینم و درگیر این فکر شده که اگر یک تجربه زدی که بدون تهدید و درگیری اضافی در یک ثانیه با پایان رسیده، این طور روعمایی برای من به بار آورده‌است، زندگی کسانی که اتفاقات این‌چنینی برایشان روزمره شده و بسته به ساعات رفت‌وآمد و محل زندگی‌شان، هر ماه، هر هفته یا هر روز با آزارها و تهدیدهای شدید و خفیف‌خیابانی مواجهاند، چگونه می‌گذرد؟ آن‌ها در چه شوری زندگی می‌کنند؟

ایـن حرف‌ها را در کنار آمار یکی دو سال پیش مرکز افکارسنجی اسپسیا می‌گذارم که در آن، ۵۹ درصد مردان قد‌م‌زمن شبانه در حوالی محل سکونت خود را امن توصیف کرده بودند، در حالی که فقط ۳۲.۲ درصد زنان چنین احساسی داشتند. اسپسیا گزارش داده بود که نسبت ۲به۱ بین احساس امنیت زنان و مردان، در تمام زیرگروه‌های جمعیتی یکسان است، یعنی گروه‌های مختلف سنی، تحصیلی، تاهلی و شغلی.

به سادگی می‌توان حدس زد یا ادعا کرد که زنان همه جای دنیا احساس امنیت کمتری نسبت به مردان دارند، اما همان اسپسیا با استناد به آمار مؤسسه گالوپ گفته بود که در مقایسه به میانگین جهانی نیز شکاف جنسیتی احساس امنیت ایران، جایی در بالای جدول برای ما به همراه دارد. زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی این تفاوت، جای خود را دارد اما زمانی که می‌شویم، چندنفر از زنان شورای شهر تهران، پیگیر شدند تا با تصویب قوانینی، نصب تبلیغات در دو طرف بل‌های عابر پیاده را به شکلی که دید آن‌ها را ببندد، محدود و ممنوع کنند، می‌توانیم نتیجه بگیریم که مشکل، بی‌خبری تصمیم‌گیران شهری و امنیتی ما از تجربه زسته زنان است. برای بسیاری از زنان، ناامنی تونل‌های تاریک هوایی بین دو میلیارد بزرگ تبلیغاتی، پدیده‌ای بدیهی و قدیمی بوده که از آزارهای در محدوده‌اش هم خاطراتی دارند، اما تازه بعد از ورود چند زن به نهاد تصمیم‌گیر است که به این موضوع بدیهی، رسیدن می‌شود؛ محدودی می‌شود. به عبارت دیگر، نهادهای تصمیم‌گیر از یک طرف تا حد زیادی از حضور زنان محروم‌اند، از طرف دیگر، مردان جامعه ما به دلیل سنت‌های کهنه ناچجا و فاصله‌هایی که در مسیر زندگی وجود دارد، حتی بعد از ازدواج هم خبری از تجربه زنان زندگی در شهر ندارند. مضاف بر این‌ها، فقدان هر گونه فرآیند افکارسنجی منسجم باعث می‌شود، روند سازمانی هم‌به‌گوش آن‌ها نرسداند که نیمی از اهالی شهر، در چه فضای روانی می‌زند.

ایـن وضعیت، البته در یک چرخه، خود تبدیل به یکی دیگر از موانع رشد و پیشرفت زنان می‌شود و البته تصویری که از بی‌غدغگی‌ها در این زمینه دیده می‌شود، امید به حل مشکل توسط ساختار مستقر مدیران را نیز محدود می‌کند. شاید این یک دلیل دیگر برای اهمیت مفهوم «هماندگی» است تا زمانی که قشری، خواه گروه جمعیتی و قومیتی باشند و خواه اقلیت مذهبی، به اندازه کافی در صحنه مدیریتی و تصمیم‌گیری و حتی در گفت‌وگوهای ملی، نمایندههای کافی و کارآ نداشته باشد، عملاً خارج از حوزه استحفاظی ساختار حاکم زندگی می‌کند و دغدغه‌هایش صرفاً سوزهِ نوشته‌هایی این چنین برای مردانی مثل من می‌شود تا به زست دغدغه حقوق زنان یا حقوق اقلیت‌هایمان برسیم!